

Aan de gemeenten van Zuid-Limburg
T.a.v. de Raad

Onderwerp	Covid-19 en GGD	Ons kenmerk	2020-02561	Datum	augustus 2020
Bijlage(n)		Uw kenmerk		Doorkiesnr.	088-880 51 94

Geachte raadsleden,

Begin juni informeerden wij u per brief over de stand van zaken met betrekking tot Covid-19. Daarin belichtten wij de majeure opgave ter voorbereiding op het grootschalig testen en het bron- en contactonderzoek. Inmiddels zijn we drie maanden verder. In deze brief informeren wij u over de volgende onderwerpen:

- Uitvoering bestrijdingstaken door GGD
- Financiële zaken
- Regionale aanpak tot nu toe
- Vooruitblik

Uitvoering bestrijdingstaken door GGD

Landelijk beeld ≠ regionaal beeld

Na een relatief rustige start in juni neemt het aantal besmettingen in Nederland sinds enkele weken toe. Met een snelle toename worden ook direct knelpunten zichtbaar. In de media heeft u kunnen lezen over onder andere te lange wachttijd om een afspraak te maken, testuitslagen die te lang op zich lieten wachten en een piepend en krakend bron- en contactonderzoek vanwege capaciteitsgebrek. De GGD Zuid Limburg heeft inmiddels vele duizenden testen en enkele honderden bron- en contactonderzoeken uitgevoerd. Dankzij een goede voorbereiding en geholpen door een gunstig verloop van het virus in Zuid-Limburg (het aantal besmettingen in onze regio is nog relatief laag ten opzichte van landelijk) zien we in Zuid-Limburg een ander beeld. De testcapaciteit is steeds toereikend geweest. Wie zich in Zuid-Limburg wil laten testen kan vaak al dezelfde dag terecht of uiterlijk de volgende dag. Er is tot nu toe voldoende menskracht voor het uitvoeren van het bron- en contactonderzoek. Dat neemt niet weg dat het hele pittige tijden voor onze GGD zijn.

Onlangs heeft de Inspectie het testen en bron- en contactonderzoek door de GGD Zuid Limburg beoordeeld met een positief resultaat.

Testen

Inwoners van Zuid-Limburg kunnen zich momenteel op twee locaties laten testen. In Urmond bij hotel Van der Valk en sinds kort ook in P5 van het MECC in Maastricht. De teststraat in Urmond functioneert goed en heeft tot nu toe steeds voldoende capaciteit gehad voor het aantal testen. De testlocatie bij het MECC is tijdelijk. Hoewel iedereen er welkom is, hoopt de GGD dat met name internationale studenten die afkomstig zijn uit 'oranje' of 'rode' gebieden zich laten testen.

Vanwege een verbetering in de spreiding en bereikbaarheid én vanwege een verwachte stijging in de vraag naar testcapaciteit in het najaar en de winter, komen er in september twee testlocaties bij: in Maastricht nabij de A2 en in Landgraaf op het terrein van Megaland. De GGD wil zo de reisafstand voor inwoners van Zuid-Limburg verkleinen, de testmogelijkheden verruimen en de drempel voor een coronatest verlagen. Dit vraagt de nodige inspanningen op het gebied van logistiek, facilitaire zaken en bemensing. De nieuwe testlocaties worden net als in Urmond winterbestendig ingericht en zijn zeven dagen per week geopend. De openingstijden zijn afhankelijk van het aantal afspraken. Een afspraak voor een test kan worden gemaakt via het landelijke callcenter of digitaal via het webportaal, maar ook via het callcenter van onze GGD.

Bron- en contactonderzoek

De bron- en contactonderzoeken verlopen goed. De landelijke beelden dat veel mensen niet willen meewerken, herkent de GGD in Zuid-Limburg slechts beperkt. Bij nagenoeg alle patiënten lukt het om tijdig contact op te nemen en kan het onderzoek kwalitatief goed verricht worden. Zuid-Limburgers werken tot nu toe goed mee aan quarantaine-maatregelen en bron- en contactonderzoek. Wat de GGD wel herkent, is dat bij monitorgesprekken steeds meer mensen de telefoon niet opnemen.

De effectiviteit van het bron- en contactonderzoek hangt mede af van de snelheid en kwaliteit die hierbij worden gehanteerd. Het is de GGD Zuid Limburg veel aan gelegen dit goed te blijven doen. Daarom houdt de GGD de eigen informatie, regionale ontwikkelingen (via o.a. het regionaal zorgdashboard) én landelijke ontwikkelingen continu in de gaten en blijft onze gezondheidsdienst kijken of de scenario's nog voldoen. Uiteraard gebeurt dit in afstemming met de zorgketen en de Veiligheidsregio.

Quarantaineplicht

Het aantal besmettingen en aantal positief geteste contacten neemt toe. In een aantal regio's is een sterke toename te zien. De minister van VWS heeft op 11 augustus nieuwe maatregelen aangekondigd in een brief aan de Kamer. Zo wilde de minister onder meer quarantaine verplicht stellen voor verschillende groepen, omdat het kabinet ziet dat mensen na een test soms toch aan het werk gaan en samenkomen met anderen terwijl ze in quarantaine zouden moeten zitten. Onderzocht wordt of in die gevallen quarantaine verplicht kan worden. Over de quarantaineplicht zal de minister de Tweede Kamer rond 1 september as. nader informeren. Of de GGD daarin een rol krijgt en welke dat precies zal zijn, is nog niet bekend. De GGD Zuid

Limburg volgt deze ontwikkelingen met aandacht en zal tijdig starten met eventuele voorbereiding en uitvoering.

App CoronaMelder

De [CoronaMelder](#) helpt om nieuwe besmettingen in kaart te brengen en voorkomt zo verdere verspreiding van het virus. De app wordt momenteel door 5 GGD'en getest, maar is sinds kort al beschikbaar in de appwinkels voor Android en iOS (De GGD Zuid Limburg hoort niet bij deze 5 testregio's). De GGD Zuid Limburg is bezig om de app te implementeren en zich voor te bereiden op de landelijke uitrol. Het ministerie van VWS wil de app vanaf 1 september landelijk invoeren. In het kader van het bron- en contactonderzoek is het van belang dat zoveel mogelijk mensen de app gebruiken. Informatie daarover verstrekt de Rijksoverheid.

Ventilatie op scholen

De minister van Onderwijs heeft in zijn [brief](#) van 17 augustus aan de Tweede Kamer de inrichting van een landelijk coördinatieteam ventilatie op scholen (LCVS) aangekondigd. De koepelorganisatie van GGD'en (GGD GHOR Nederland) neemt deel aan dit team. Doel is scholen met informatie te ondersteunen om er zo voor te zorgen dat de ventilatie op scholen, als beperkende maatregel voor het verspreiden van het coronavirus, op orde is. Het uitgangspunt hierbij is te voldoen aan de eisen van het bouwbesluit. Als de ventilatie niet aan de eisen voldoet, schrijft de minister, moet er contact opgenomen worden met de lokale GGD voor advies. Dit advies zal aansluiten bij hetgeen de GGD al in algemene zin adviseert rondom het binnenmilieu op scholen. Tot nu toe heeft de GGD van een handvol scholen vragen hierover ontvangen.

Communicatiecampagne studenten

In onze regio loopt momenteel een communicatiecampagne van de GGD Zuid Limburg gericht op studenten van mbo, hbo en wo. Doel is bewustwording te creëren over de belangrijke rol die studenten hebben in de bestrijding van het coronavirus en hen aan te sporen tot het naleven van de basisregels, zich te laten testen en deel te nemen aan het bron- en contactonderzoek. Onder meer social media wordt hiervoor ingezet. Onderwijsinstellingen, gemeenten en studentenverenigingen is gevraagd mee te werken aan de verspreiding van de boodschap.

Naleven richtlijnen

Het is duidelijk merkbaar dat steeds meer mensen hun vrijheid terug willen. GGD'en kunnen hieraan een belangrijke bijdrage leveren door te testen en het doen van bron- en contactonderzoek. De medewerkers van onze GGD zijn voorbereid op hun taken en anticiperen zo goed mogelijk op de ontwikkelingen. Maar zij kunnen hun taken alleen goed uitvoeren als onze inwoners zich houden aan de richtlijnen, zich laten testen én blijven meewerken aan bron- en contactonderzoek. Wij vragen u om uw inwoners te blijven stimuleren dit te doen.

Financiële zaken

Voor de zomer heeft de minister aangegeven dat alle door de GGD'en gemaakte meerkosten in het kader van Covid-19 vergoed zullen worden. Inmiddels zijn afspraken gemaakt over welke meerkosten gedeclareerd kunnen worden, hoe en wanneer voorschotten worden verstrekt en hoe en wanneer wordt afgerekend. De afrekening door het ministerie loopt via de Veiligheidsregio. De gemeenten worden hiermee dus niet belast.

Voor Zuid-Limburg ging het tot 1 juni om € 2,2 tot € 2,5 miljoen. Deze kosten omvatten alles: van overuren tot inkomstenderving. De kosten van juni tot december 2020 worden geschat op € 23 miljoen.

Regionale aanpak tot nu toe

Ook voor de veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) zijn het pittige tijden. Sinds de uitbraak van het coronavirus werd gewerkt met *dedicated* teams voor onder meer bevolkingszorg en communicatie. Dit houdt in dat de 16 gemeenten binnen de veiligheidsregio medewerkers met een piketfunctie in de crisisbeheersing beschikbaar stelden voor voorkomende werkzaamheden in verband met het coronavirus. Vaak 36 uur per week in de periode maart tot en met juni en voor bevolkingszorg nog langer. Deze teams hielden zich bezig met de duiding van noodmaatregelen, noodverordeningen, de beantwoording van (pers)vragen, en het organiseren van campagnes. Begin juni moesten een aantal aangekondigde demonstraties in goede banen geleid worden.

De aangekondigde versoepeling van maatregelen en de relatief rustige start van juni voor wat betreft aantallen besmettingen maakten dat het team communicatie per 1 juli afgeschaald is. Daarmee komt de risicocommunicatie weer bij gemeenten te liggen.

Ook in de zomerperiode hebben, ondanks de relatieve rust, wekelijks of tweewekelijks vergaderingen van het Regionaal Operationeel Team en het Regionaal Beleidsteam plaatsgevonden. De voorzitter van de veiligheidsregio heeft een lobby geïnitieerd om de grenzen met België weer te openen om families gelegenheid te geven elkaar weer op te zoeken. En er is intensief contact geweest tussen België en Nederland/ Zuid-Limburg toen de regio Antwerpen op slot ging. Tenslotte is er bijgedragen aan en afgestemd over een mogelijke Amstel Gold race in oktober.

De voorzitter van de veiligheidsregio heeft de burgemeesters van de Zuid-Limburgse gemeenten bijgepraat en geïnformeerd, zodat een uniforme informatiepositie tussen bestuurders is geborgd.

Vooruitblik

Een vooruitblik naar het einde van dit jaar is moeilijk. Daarvoor zijn er te veel onzekerheden en ook de GGD en VRZL hebben geen glazen bol die de toekomst voorspelt. Een vooruitblik kent dus per definitie enkele aannames.

Beter voorbereid

GGD-GHOR en VRZL hebben samen met vertegenwoordigers van de witte sector (ziekenhuizen, huisartsen, verpleeghuizen, verzorgingshuizen, thuiszorgorganisaties, geestelijke gezondheidszorg en gehandicaptenzorg) gewerkt aan een dashboard dat de specifieke situatie in Limburgse zorginstellingen inzichtelijk maakt. Het dashboard wordt tweewekelijks in het Zorg-Operationeel team besproken. In het Zorg-OT zitten vertegenwoordigers van de genoemde organisaties die periodiek met elkaar afstemmen over bedden, personele capaciteit en persoonlijke beschermingsmiddelen, problemen daarin en hoe ze elkaar kunnen helpen. We zijn daarmee nu beter voorbereid op een volgende brandhaard of uitbraak en monitoren de situatie. In samenhang met gepubliceerde landelijke en regionale dashboards (bijvoorbeeld RIVM) geeft dat een adequaat beeld van de actuele situatie en de te nemen maatregelen.

Evenementen

Onder voorwaarden is er weer meer mogelijk op het gebied van evenementen. Er komen dan ook weer meer aanvragen binnen voor meer en wat grotere evenementen in het najaar. Tegelijkertijd zien we nieuwe beperkende maatregelen die het kabinet aankondigt of achter de hand heeft. Het zal een continue afweging zijn van mogelijkheden binnen de corona-aanpak waarin ook de beschikbare capaciteit van de hulpdiensten en de wensen van organisatoren een rol spelen. Veel grote evenementen zijn inmiddels doorgeschoven naar 2021 in de verwachting dat er dan weer meer mogelijkheden zullen zijn. Belangrijke kaders zijn uniformiteit tussen gemeenten en afstemming met de hulpdiensten over capaciteit.

Ook zal gekeken moeten worden naar aankomende zaken als kerstmarkten, nieuwjaarsrecepties, carnavalsbijeenkomsten en carnaval als "evenement". Voorbereidingen voor deze activiteiten worden vaak in deze periode opgestart en daar is nu nog veel onduidelijkheid over.

Doelstelling bij de afwegingen daaromtrent blijft het voorkomen van pieken in besmettingen en opnames in ziekenhuizen en op IC's.

Publiekscampagne gericht op jongeren

In de zomerperiode is er een gerichte publiekscampagne gestart met bekende Limburgers. In de komende weken wordt er ook een campagne gestart gericht op jongeren. De daarbij in te zetten instrumenten worden nu verkend. Het is een specifieke doelgroep die ook een specifieke benadering vraagt.

Evalueren en verantwoorden

In de komende maanden zal er ook gewerkt worden aan evalueren (het ophalen van leerpunten) en de verantwoording die de voorzitter van de veiligheidsregio op basis van artikel 40 van de wet veiligheidsregio moet afleggen.

Evalueren

Zowel landelijk als regionaal worden op dit moment tussenevaluaties opgesteld.

Tussenevaluaties want we zitten nog steeds in een opgeschaalde situatie en een eindevaluatie kan nu dus nog niet gemaakt worden. We verwachten in het najaar op landelijke schaal

tussenevaluaties van de inspecties, de onderzoeksraad en ook van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV). Daarbij zal waar mogelijk gebruik gemaakt worden van regionale documenten.

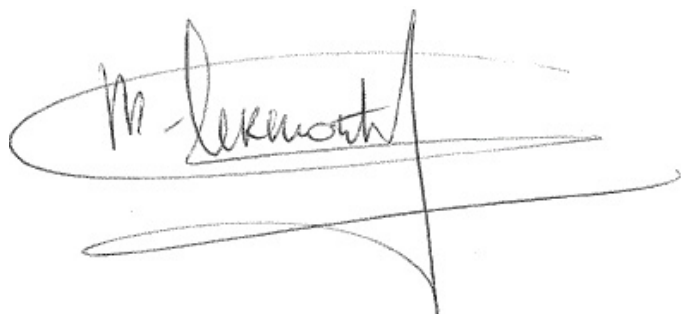
Op regionale schaal worden alle burgemeesters en de leden van het RBT in de maand september geïnterviewd om hun ervaringen en leerpunten rondom Corona te delen en in te brengen. Hiervan wordt een rapportage gemaakt die naar verwachting eind september in concept gereed is en medio oktober beschikbaar komt. Er zullen gezamenlijke afspraken gemaakt worden hoe de burgemeesters deze rapportage naar de raden brengen en hoe toelichting daarop verzorgd kan worden. Leerpunten die naar boven komen worden daarbij zo spoedig mogelijk aangepakt, zodat we bij een eventuele tweede golf of een lokale brandhaard de opgedane ervaringen meteen kunnen toepassen.

Uit de eerste beelden van evaluaties komt naar voren dat er behoefte is aan escalatiemodellen. Wanneer schalen we op, wanneer is het verantwoord weer af te schalen. In de zomerperiode zijn daartoe onder meer dashboards en modellen ontwikkeld die gebruikt worden om deze vragen te beantwoorden. Die zogenaamde escalatiemodellen worden nu landelijk afgestemd zodat die voor alle veiligheidsregio's uniform zijn.

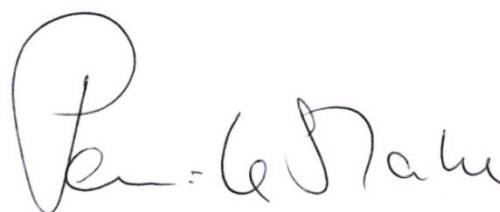
Verantwoorden

Naast evalueren gericht op verbeteren is er ook een wettelijke verplichting om na afloop van een crisis verantwoording af te leggen. Hoewel de crisis nog niet is afgelopen heeft de voorzitter van de veiligheidsregio aangegeven de raden tussentijds te willen informeren. Daartoe zal in september een digitaal document opgesteld worden waarbij onder andere in een tijdelijk weergegeven zal worden wanneer welke besluiten genomen zijn door de voorzitter en door het RBT om de raden aangesloten te houden bij het intensieve proces van de afgelopen maanden. Ook hier geldt dat dit nog geen definitieve schriftelijke verantwoording is, die kan pas opgemaakt worden na afloop van de crisis. Dit digitale document zal eveneens in oktober beschikbaar komen. De raden kunnen dan via de burgemeester op- en aanmerkingen aanreiken die de burgemeester met de voorzitter van de veiligheidsregio zal bespreken.

Met vriendelijke groet,

M.A.H. Clermonts – Aretz
Bestuursvoorzitter GGD Zuid Limburg

A. Penn – te Strake
Bestuursvoorzitter Veiligheidsregio
Zuid-Limburg